

ՀՀ ֆինանսների նախարարություն

Հարկային և մաքսային մարմինների գանգատարկման հանձնաժողով

Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ 57/7

25 դեկտեմբերի 2015 թ.

Քննարկվեց քաղաքացի Ազատ Բոյախյանի բողոքը ՀՀ ՖՆ Էրեբունու ՀՏ 09.11.2015 թ-ի թիվ 5102164 ակտի դեմ:

Քաղաքացի Ազատ Բոյախյանի բողոքում բերված փաստարկները.

Սույն թվականի նոյեմբերի 9-ին Էրեբունու ՀՏ աշխատակիցների կողմից հսկիչ-դրամարկղային մեքենայի կիրառման ճշտության ստուգման արդյունքում կազմված թիվ 5102164 միջամտող վարչական ակտը ապօրինի է և ենթակա է վերացման հետևյալ պատճառաբանությամբ.

2015 թ-ի սեպտեմբերի 11-ին նպատակ ունենալով դադարեցնել գործունեությունը Ազատ Բոյախյանը ք.Երևան, Խաղաղ-Դոն 14/5 հասցեում ամբողջ օրը զբաղված է եղել նշված հասցեում գտնվող խանութի ցուցափեղկերի, սառնարանների ապամոնտաժմամ, խանութում գտնվող ապրանքների տեղափոխման, դրանց մատակարարներին վերադարձման և գործունեության դադարեցմամբ պայմանավորված այլ աշխատանքներով: Այդ ընթացքում խանութին են մոտեցել հարկային տեսուչները: Նրանցից մեկը մտել է խանութ և տեսնելով խանութի վիճակը հետաքրքրվել է, թե ինչու է խանութն այս վիճակում: Ազատ Բոյախյանը պատասխանել է, որ առևտուր չկա, վնասներ է կրում, ուստի ստիպված է դադարեցնել գործունեությունը: Հնչած պատասխանի վերաբերյալ հարկային տեսուչը ափսոսանք է հայտնել և հեռացել: Չանցած մի քանի րոպե նրանցից մյուսը վերադարձել է և խնդրել իրեն տրամադրել ՀԴՄ-ն՝ պատճառաբանելով, որ դրա աշխատանքը պետք է ստուգի: Ազատ Բոյախյանը տրամադրել է ՀԴՄ-ն և շարունակել իր գործը՝ չհետաքրքրվելով, թե հատկապես ինչ նպատակով է այն պահանջվել: Սակայն ինչպես հետո պարզվել է, դրա համար առկա են եղել պատճառներ:

2015 թ-ի սեպտեմբերի 24-ին փոստային առաքմամբ ստացվել է Էրեբունու ՀՏ պետի ստորագրությամբ գրություն, որով ուղարկվել է ՀՀ ՖՆ 08.09.2015 թ-ի թիվ 5102164 ստագման հանձնարարագիրը, որից պարզ է դարձել, թե սեպտեմբերի 11-ին ժամը 20-ի սահմաններում ինչ նպատակով էին այցելել հարկային տեսուչները:

2015 թ-ի հոկտեմբերի 31-ին կրկին փոստային առաքմամբ ստացվել է Էրեբունու ՀՏ պետի գրությունը, որով ուղարկվել է 01.10.2015 թ-ին կազմված թիվ 5102164 ստուգման ակտի նախագիծը և կից նյութերը: Նախագծի և կից նյութերի ուսումնասիրությունից պարզ է դարձել, որ իբրև խախտվել են ՀՀ կառավարության 26.03.2015 թ-ի թիվ 379-Ն որոշմամբ հաստատված կարգի 17-րդ կետի երկրորդ ենթակետի պահանջները, որի հետևանքով առաջադրվել է տուգանք 300.000 դրամի չափով: Նախագծին կից ներկայացվել են նաև տուգանքի հաշվարկը, 11.09.2015 թ-ի ստուգման արձանագրության պատճենը, վաճառված ապրանքների հետ ընդունման թիվ 5102164 ակտի պատճենը և ՀԴՄ-ից վերցված Z հաշիվների ու 150 դրամի ՀԴՄ կտրոնի պատճենները:

Կայացված վարչական ակտով խախտվել են ՀՀ-ում ստուգումների կազմակերպման և անցկացման մասին ՀՀ օրենքի գրեթե բոլոր հոդվածները: Մասնավորապես, խախտվել են նշված օրենքի 2-րդ հավելվածի 1.3., 1.4., 1.5., 1.6. կետերը, օրենքի 3-րդ հոդվածի առաջին, երկրորդ, երրորդ մասերը, 6-րդ հոդվածի առաջին մասը, 7-րդ հոդվածի գ/ կետը, 8-րդ հոդվածի առաջին մասի ա/, գ/, ե/ կետերը, նույն հոդվածի

երկրորդ մասը, օրենքի 9-րդ հոդվածի բ/ կետը, ՀՀ կառավարության 26.03.2015 թ-ի թիվ 379-Ն որոշման 23-րդ, 24-րդ կետերը, Հսկիչ-դրամարկային մեքենաների կիրառման մասին ՀՀ օրենքի 11-րդ հոդվածի 2-րդ մասի երկրորդ պարբերության պահանջը:

Այսպես, ՀՀ ֆինանսների նախարարի կողմից տրված հանձնարարագրում նշված հսկիչ գնում կատարելու հիմքերը, նպատակը որոշակի կոնկրետ սահմանում չի ստացել, չի սահմանվել, թե որ օրենքի կամ օրենքների առանձին որ պահանջների ճշտությունը պարզելու համար է պետք իրականացնել ՀԴՄ կիրառման ճշտության ստուգում, մինչդեռ նրանում հստակ պետք է նշվեին հսկիչ գնում կատարելու պատճառները, այն տվյալները, որոնք նախատեսվում է ստանալ դրա արդյունքում, ինչպես նաև հսկիչ գնումների իրականացման ժամանակահատվածի հիմնավորումը:

Նույն հավելվածի 1.5. կետի համաձայն հսկիչ գնումից հետո, բայց ոչ ուշ, քան հանձնարարագրում նշված ժամկետի վերջին օրը, հանձնարարագիրը ներկայացվում է տնտեսվարող սուբյեկտի ղեկավարին կամ նրան փոխարինող պաշտոնատար անձին, բացառությամբ հսկիչ գնման արդյունքում խախտումներ հայտնաբերելու դեպքի, երբ հանձնարարագիրը տնտեսվարող սուբյեկտի ղեկավարին կամ նրան փոխարինող պաշտոնատար անձին է ներկայացվում հսկիչ գնումից հետո:

Առաջադրված տուգանքի փաստից ակնհայտ է, որ հսկիչ գնման արդյունքում ի հայտ են եկել խախտումներ, ուստի հարկային տեսուչների կողմից հսկիչ գնումից անմիջապես հետո պետք ներկայացվեր հանձնարարագիրը, մինչդեռ դա չի արվել: Այն ուղարկվել է փոստային առաքմամբ: Բացի այդ, հանձնարարագրի դարձերեսին բացակայում է բողոքաբերի ստորագրությունը, ինչը ևս վկայում է այն մասին, որ ենթադրյալ խախտումը հայտնաբերելուց հետո այն ծանոթացման և ստորագրման չի ներկայացվել: Արդյունքում խախտվել են Ստուգումների մասին ՀՀ օրենքի 8-րդ հոդվածի առաջին մասի ա/, գ/, է/ կետերի պահանջները:

Ստուգումների մասին ՀՀ օրենքի 2-րդ հավելվածի 1.6. կետի համաձայն հսկիչ գնման արդյունքում հանձնարարագրի ներկայացման օրը կազմվում է հարկային մարմնի կողմից սահմանված ձևով արձանագրություն՝ երկու օրինակից: Տվյալ դեպքում արձանագրությունը չի կազմվել ստուգման վայրում: Արձանագրությունում բացակայում է նաև արձանագրության օրինակը ստանալուց կամ այն ստորագրելուց հրաժարվելու մասին գրառումը, մինչդեռ դա օրենսդրական իմպերատիվ պահանջ է, որը տվյալ դեպքում չի պահպանվել: Այսինքն ակնհայտ է, որ այս պարագայում օրինական վարչարարության և դրա հիման վրա կայացված վարչական ակտի օրինականության մասին խոսք լինել չի կարող: Բացի այդ, հարկային տեսուչները ստուգման մատյանում որևէ գրառում չեն կատարել, ուստի ստուգման օրը սահմանված չլինելը բերել է Ստուգումների մասին ՀՀ օրենքով նախատեսված պահանջների խախտմանը: Ստուգումների մասին ՀՀ օրենքի 7-րդ հոդվածի առաջին մասի գ/ կետի, 8-րդ հոդվածի 2-րդ մասի, ՀՀ կառավարության 26.03.2015 թ-ի թիվ 379-Ն որոշման 23-րդ, 24-րդ կետերի դրույթներից ակնհայտ է, որ տվյալ դեպքում հարկային տեսուչները օրենքի խախտմամբ են վերցրել Z հաշվետվությունները, քանի որ դրանք չէին կարող վերցվել առանց դրանց կրկնօրինակները կնիքով կնքելու և կողմին հանձնելու: Ընդ որում, վերցնելու դեպքում պետք է կազմվեր համապատասխան արձանագրություն, որը ևս չի կազմվել:

Հիմք ընդունելով վերոգրյալը և ղեկավարվելով Ստուգումների մասին ՀՀ օրենքի 11-րդ հոդվածի առաջին ամսով բողոքաբերը խնդրում է վերացնել ՀՀ ՖՆ էրեբունու ՀՏ 09.11.2015 թ-ի թիվ 5102164 ակտը:

ՀՀ ֆինանսների նախարարության հարկային և մաքսային մարմինների գանգատարկման հանձնաժողովի եզրակացությունը.

ՀՀ ՖՆ հարկային և մաքսային մարմինների գանգատարկման հանձնաժողովը (այսուհետ նաև Հանձնաժողով), ուսումնասիրելով սույն գործին առնչվող նյութերն ու ապացույցները եկավ հետևյալ եզրակացության:

Քննարկման ընթացքում նշվեց, որ ՀՀ ֆինանսների նախարարի 08.09.2015 թ-ի թիվ 5102164 հանձնարարագրի համաձայն Ա/Ձ Ազատ Բոյախյանի մոտ իրականացվել է հսկիչ-դրամարկղային մեքենաների կիրառման ճշտության ստուգում: Արդյունքում կազմվել է ՀՀ ՖՆ էրեբունու ՀՏ 09.11.2015 թ-ի թիվ 5102164 ակտը (այսուհետ նաև Ակտ), որով լրացուցիչ գանձման է առաջադրվել 300.000 դրամ:

Ակտի 1-ին կետով մասնավորապես արձանագրվել է, որ էրեբունու ՀՏ հարկային տեսուչ Արտաշես Մելքոնյանի կողմից 11.09.2015 թ-ին ժամը 20:18-ին ք.Երևան, Խաղաղ Դոնի14/5 հասցեում գործող Ա/Ձ Ազատ Բոյախյանին պատկանող մանրածախ առևտրի կետից կանխիկ դրամով կատարվել է գնում 150 դրամի չափով՝ 1 շիշ ջուր: Ա/Ձ Ազատ Բոյախյանի կողմից գումարը չի մուտքագրել ՀԴՄ և համապատասխան գումարի ՀԴՄ կտրոն չի տրամադրել: Ստուգում իրականացնող անձինք ներկայացրել են ծառայողական վկայականները և ստուգման հանձնարարագիրը՝ ծանոթացման: Այնուհետև, ՀԴՄ-ից դուրս է բերվել Z հաշվետվություն՝ 0 դրամ ընդհանուր գումարով: Չմուտքագրված գումարը ժամը 20:22-ին մուտքագրվել է ՀԴՄ և դուրս է բերվել կտրոն և կրկին անգամ դուրս է բերվել Z հաշվետվություն:

Ստուգմամբ պարզվել է, որ խախտվել են ՀՀ կառավարության 26.03.2015 թ-ի թիվ 379-Ն որոշմամբ հաստատված ՀԴՄ շահագործման կանոնների 17-րդ կետի 2-րդ ենթակետի պահանջները, որի համար կիրառվել է «Հսկիչ-դրամարկղային մեքենաների կիրառման մասին» ՀՀ օրենքի 11-րդ հոդվածի 2-րդ կետով նախատեսված պատասխանատվությունը՝ գումարով 300.000 դրամ:

Նախ հարկ է նշել, որ ՀՀ ֆինանսների նախարարի 08.09.2015 թ-ի թիվ 5102164 հանձնարարագրի համաձայն Ա/Ձ Ազատ Բոյախյանի մոտ իրականացվել է հսկիչ-դրամարկղային մեքենաների կիրառման ճշտության ստուգում, որի իրականացման ընթացակարգը նախատեսված է «ՀՀ-ում ստուգումների կազմակերպման և անցկացման մասին» ՀՀ օրենքով, այլ ոչ թե նույն օրենքի Հավելված 2-ով: Հետևապես, բողոքում բերված փաստարկները «ՀՀ-ում ստուգումների կազմակերպման և անցկացման մասին» ՀՀ օրենքի Հավելված 2-ի համապատասխան դրույթները խախտված լինելու վերաբերյալ հիմնավոր չեն և սույն գործի շրջանակներում չեն կարող քննության առարկա հանդիսանալ:

Ստուգումն իրականացրած պաշտոնատար անձը նշեց, որ 2015 թ-ի սեպտեմբերի 11-ին, երբ մոտեցել են ք.Երևան, Խաղաղ-Դոն 14/5 հասցեում գտնվող առևտրի կետին, Ա/Ձ Ազատ Բոյախյանը զբաղված է եղել խանութի ցուցափեղկերի, սառնարանների ապամոնտաժման, խանութում գտնվող ապրանքների տեղափոխման աշխատանքներով: Ստուգումն իրականացնող անձանց Ա/Ձ Ազատ Բոյախյանին ուղղված հարցին, թե ինչով են պայմանավորված վերոգրյալ գործողությունները, Ա/Ձ Ազատ Բոյախյանը պատասխանել է, որ որոշել է դադարեցնել գործունեությունը: Ա/Ձ Ազատ Բոյախյանի հայտարարությունը համապատասխանել է իրականությանը, քանի որ մի քանի օր հետո, նա սահմանված կարգով դադարեցրել է գործունեությունը: Այսպես, գործում առկա է ՀՀ ԱՆ պետական ռեգիստրի կողմից տրամադրված տեղեկանքը, որի համաձայն Ա/Ձ Ազատ Բոյախյանը 15.09.2015 թ-ին հանվել է հաշվառումից:

Ա/Ձ Ազատ Բոյախյանի կողմից գործունեությունը դադարեցնելու հետ կապված իրականացվող աշխատանքներով պայմանավորված ստուգման օրը՝ 11.09.2015 թ-ին,

փաստացի գործունեություն չիրականացնելու մասին է վկայում նաև այն հանգամանքը, որ ժամը 20:22-ի սահմաններում ՀԴՄ-ից դուրս բերված Z հաշվետվության տվյալներով հասույթը կազմել է 0 դրամ:

Սույն գործում առկա է նաև թվով 6 քաղաքացիների կողմից ստորագրված (նշված են նաև նրանց անձնագրային տվյալները) հայտարարությունն այն մասին, որ 11.09.2015 թ-ին Ա/Ձ Ազատ Բոյախյանին օգնելու նպատակով նրանք զբաղված են եղել խանութի ցուցափեղկերի, սառնարանների ապամոնտաժման, խանութում գտնվող ապրանքների տեղափոխման աշխատանքներով: Ընդ որում, երբ ժամը 20:00-ի սահմաններում արդեն իսկ չգործող խանութ են այցելել ստուգող անձինք, նրանց ոչինչ չի վաճառվել, խանութում որևէ փաստաթուղթ չի կազմվել:

Չնայած նրան, որ հսկիչ-դրամարկղային մեքենաների կիրառման ստուգման գործընթացը չի նախատեսում գնված ապրանքը հետ վերադարձնելու ընթացակարգ, սակայն համաձայն Ակտում կատարված գրառման, գնված ապրանքը հետ է վերադարձվել: Սակայն քննարկման ընթացքում պարզվեց (ըստ ստուգող տեսուչի), որ գնված ապրանքի հետ վերադարձ իրականում տեղի չի ունեցել: Նշված հանգամանքը, ի թիվս վերը նշված այլ փաստերի, չի հիմնավորում ստուգման ընթացքում գնման գործողության իրականում կատարված լինելը:

Հարկ է նշել, որ «Վարչարարության հիմունքների և վարչական վարույթի մասին» ՀՀ օրենքի 3-րդ հոդվածի 2րդ մասի համաձայն՝ վարչարարությունը, դա վարչական մարմինների արտաքին ներգործություն ունեցող գործունեությունն է, որը եզրափակվում է վարչական կամ նորմատիվ ակտերի ընդունմամբ, ինչպես նաև գործողությունը կամ անգործությունը, որն անձանց համար առաջացնում է փաստական հետևանքներ:

Նույն օրենքի 8-րդ հոդվածի համաձայն՝ Վարչարարությունը պետք է ուղղված լինի Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրությամբ և օրենքներով հետապնդվող նպատակին, և դրան հասնելու միջոցները պետք է լինեն պիտանի, անհրաժեշտ և չափավոր:

Քննարկվող դեպքում, եթե անգամ ընդունենք, որ ստուգման ընթացքում կատարվել է գնում և դրա դիմաց չի տրամադրվել ՀԴՄ կտրոն, ապա հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ 11.09.2015 թ-ին խանութում գտնվող գույքի ապամոնտաժման, ինչպես նաև ապրանքների տեղափոխման գործողություններով պայմանավորված Ա/Ձ Ազատ Բոյախյանը փաստացի առևտրային գործունեություն չի իրականացրել, ստուգումն իրականացնող անձանց, ըստ էության, ցանկացած պարագայում ակտ կազմելուն ուղղված գործողությունները, չեն բխել վերը բերված իրավանորմների դրույթներից:

Ելնելով քննարկման արդյունքներից և ղեկավարվելով «Հարկային ծառայության մասին» ՀՀ օրենքի 43.1-րդ հոդվածի և «Մաքսային ծառայության մասին» ՀՀ օրենքի 37-րդ հոդվածի պահանջներով հանձնաժողովը

ո Ր Ո Շ Ո Ւ Մ Է՝

Չեղյալ համարել ՀՀ ՖՆ Էրեբունու ՀՏ 09.11.2015 թ-ի թիվ 02164 ակտի 1-ին կետը:

Հանձնաժողովի նախագահ՝

Վ.ՄԵՐՈՒՄՅԱՆ

